

JENS STUBKJÆR M.FL. (RED.): MED VOLD OG MAGT - BERETNINGER FRA DET VIRKELIGE BT. KØBENHAVN 1983. KØBENHAVNS BOGFORLAG. 240 S. 148 KR.

Anmeldt af Poul Erik Nielsen, Cand. phil.

Under typografkonflikten i Det Berlingske Hus i 1981 udsendte den lille modpresseavis København et satirisk fupnummer af BT, hvor det var umuligt at skelne autentiske BT artikler fra opdigtede artikler skrevet i BT stil. Eksempelvis er artiklen "TILTALT FOR SEX MED GREVINDE PÅ 282 ÅR" en autentisk BT artikel, selvom den ikke er sand. Senere har København i en række særnumre sat BT under lup og fremdraget en række compromitterende forhold omkring BT. Denne kampagne er nu udvidet til også at omfatte en bog - "Med vold og magt", som Københavns Bogforlag har udgivet i tæt samarbejde med avisen København. Bogen, der indeholder 14 forskelligartede artikler om BT, tager i vid udstrækning udgangspunkt i det researcharbejde, der er foretaget i forbindelse med særnumrene om BT; således er enkelte artikler genoptrykt som dele af artikler i bogen. I bogen gentages og uddybes den nådesløse kritik af BT.

Giver det nogen mening at bruge tid på at påvise, at BT er en (svinsk og) upålidelig avis, når kun 13% af avisens læsere anser den for pålidelig, når de bliver spurgt? Ja, selvom det er en almen kendt sandhed, at BT er utroværdig, så er det rart og bekræftende at få påvist, at "BTs billede af virkeligheden er falsk, forrående og udtryk for ren spekulation". Dette fremstår klart på baggrund af artiklerne i bogen, ligesom det for øvrigt gjorde på baggrund af særnumrene af København.

Det virker stærkt, når den tidligere journalist på BT, Jens Stubkjær, med udgangspunkt i egne oplevelser beskriver, hvorledes redaktionscheferne på forhånd har lagt en synsvinkel på artiklerne i bladet og ikke skyr manipulation og citatfuske for at få 'virkeligheden' passet ind i BT.

I andre artikler er der overbevisende afsløringer af usandheder i BT artikler, og det i et omfang der ikke kan bortforklares med forblommede vendinger, som BTs advokat forsøgte med de autentiske artikler i det satiriske fupnummer: "KØBENHAVN har plukket artikler fra flere års BT'er. Det kunne man gøre med et hvilket som helst blad, for selvfølgelig begås der fejltagelser".

Der er ikke tale om fejltagelser, BT spekulerer i elendigheden, de er revnende ligeglade, om det betyder personlige katastrofer for de ofte ukorrekt fremstillede ofre. Folk, der ikke ønsker at udtale sig, bliver frit citeret. Sigtede afbildes og dømmes på forhånd af BT. Og der spekuleres i folks nød:

Onsdag den 16. juni var BTs forside forsynet med følgende kæmpeoverskrift: "Farvel Malene". Ved siden af overskriften var der et foto, taget på lang afstand med teelinse. Det forestiller nogle mennesker, der bærer en blomster-smykket kiste. Nedenunder lyder teksten: Familiens gribende afsked i går. Billedreportage side 4, 5 og 6. På side 4 lyder overskriften "Sov sødt, lille Malene" under et seksspaltet billede af en begravelsesprocession.

Det skal i denne sammenhæng blot tilføjes, at Malenes familie havde forbudt journaliseret adgang til begravelsen, men denne bøn rørte ikke BT. Spekulation?

Det forhold, at BT manglede mod til at deltage i et indslag i TV-avisen om Københavns afsløringer af BT, viser, at BT er bevidst om svinestregene, og de mener åbenbart, at det er bedst at tie kritikken ihjel. Dette eksempel viser måske bedst af alt, at det er vigtigt at udbasunere sandheden om BT. Alligevel er det nok en yderst begrænset effekt bogen vil få, fordi den ikke bringer væsentligt nyt i forhold til Københavns kritik, og det er de færreste beskåret at investere 148 kr. i bogen.

Et andet væsentligt element i bogen er magtstrukturene på BT og journalisternes arbejdsvilkår. I Stubkjærs artikel får vi en indsigt i, hvorledes de nye journalister sluses ind på redaktionen. Det er dem, der laver meget af det beskidte arbejde på bestilling fra redaktionscheferne. Det fører let til moralske skrump, men for at blive i jobbet er det nødvendigt at producere artikler, der kommer i avisen. På længere sigt er det vanskeligt at fastholde den kritiske distance, hvilket følgende citat viser:

Så opgav vi. Mage til hysterisk kvindemenneske! Vi var enige om, at det var da en farlig måde at tage på vej på. Hun måtte da være skør i bolden.

....

Først da gik det op for mig, at jeg virkelig havde syntes, konen på gården havde været urimelig - selv om hun havde gjort det eneste rigtige, hvis hun ikke ville i BT. Men jeg var i den grad gået med på fotografens tankegang og min egen reporter-rolle.

I artiklen "Det ukendte BT" går Lars Møller tæt på magtforholdene på bladet. Artiklen blottlægger et internt magthierarki, hvor den redaktionelle ledelse styrer de enkelte journalister og dermed indholdet med hård hånd. Den redaktionelle ledelse bruger alle midler for at sikre økonomisk succes og øget oplag. For selv om avisen skovler penge ind til Det Berlingske Hus, så har ledelsen et lillebrorkompleks i forhold til Ekstra Bladets større oplag (dette kompleks eksisterer for øvrigt også i salgs- og distributionsafdelingen).

Lars Møller går tæt på de interne forhold, og han er i nogen grad nødt til at bruge anonyme kilder, men det er vanskeligt at forarges over, når man medtænker BTs egne metoder. Derimod er det uforståeligt, at han forfalder til kritik på BT-niveau, idet det samtidig forfladiger den reelle kritik. Hvad er meningen med en passage som:

Han er, hævder nogle, ligefrem lækker at være sammen med i privatlivet, altså en slags Dr. Jekyll og Mr. Hyde, hvor sidstnævnte er mest fremtrædende på BT. Han er iøvrigt gift med en pædagog, hvilket dog ikke ses at have hæmmet ham karrieremæssigt, selv om den stillingsbetegnelse nærmest er et skældsord i de kredse. Parret har to børn, der er sendt på den københavnske privatskole Zahle, hvor også andre ambitiøse folks børn går, og hvor nogle af eleverne bliver bragt og hentet i limousine før og efter skoletid.

Et andet problem ved den 46 sider lange artikel er, at den er meget rodet og indeholder en række gentagelser, blandt andet fordi der er et genoptryk af en artikel fra København "MAGT OG MENNESKER PÅ BT" (16 sider).

Det er et generelt problem for artiklerne i bogen, at der mangler en stram redigering. De enkelte artikler svinger meget i kvalitet, og artiklerne imellem er der en række irriterende gentagelser, der under redigeringen kunne være strøget eller skrevet om, så de havde fungeret som supplerende uddybninger.

Endvidere er det vanskeligt at se, hvilke kriterier der har ligget til grund for stofprioriteringen. Alt, hvad der er kritisk overfor BT, er godtaget, ligegyldigt om det er med indbyrdes modstridende forklaringer, eller kritikken overhovedet ikke er underbygget.

I artiklen "BT skaber angst" interviewer Else Sander John Mortensen, medieforsker,

og Jytte Willadsen, psykiater, om sex- og voldsartiklernes betydning for læserne, specielt med henblik på hvorvidt artiklerne er angstfremkaldende. 'Konklusionen' mejsles ud i overskriften - BT skaber angst. Inden jeg nærmere ser på, hvorvidt der er belæg for denne overskrift, vil jeg problematisere, at man overhovedet forsøger på henholdsvis to og en side i interviewform at belyse en så kompliceret problemstilling, som betydningen af at læse voldsartikler er. Det lader sig simpelthen ikke gøre. Artiklen er da også overfladisk og usammenhængende.

John Mortensen opridser en syndebukket teori og fortsætter: "Læserne kommer ved denne opsplitning af virkeligheden til at føle sig normale. Rigtige .. - Men bange?"

Bemærk det ledende spørgsmål, der er totalt malplaceret, hvorfor skulle det gøre folk bange at føle sig normale? Tværtimod. John Mortensen fortsætter med at fastlå, at angsten er en del af vores hverdag, og "Når vi så får de voldsreportager,, så fremkalder de angst og mistænksomhed". Han udtaler altså, at voldsreportager fremkalder en allerede eksisterende angst, og ikke som den hårdtpumpede overskrift siger - skaber angst. Det er samme holdning, der kommer til udtryk hos Jytte Willadsen:

Angstforestillinger næres, ofte helt urealistisk, af voldsreportagen, og det er helt klassisk, at netop de meget bange søger en slags bekræftelse på deres angst. De angste ser i højere grad volden og fremstillingerne af volden som f.eks. BT dyrker meget detaljeret.

Det vigtigste forbehold overfor interviewene kan udtrykkes med samme præcisering som Lars Møller giver i forhold til et interview af A. Thisted. "Interviewet glimrer ved de spørgsmål, der ikke bliver stillet". Såre simpelt, hvorfor læser 700.000 dagligt BT, hvis det skaber angst?

Dette er for mig at se en væsentlig problemstilling, som let kunne være prioriteret, men lad det være, problemet er, at der er tale om overfladisk og dårlig journalistik, der tilslører istedet for af afsløre problemerne omkring BT. Det ligner næsten BT journalistik, hvis virkeligheden ikke passer ind i forhold til forventningerne, så tilpasses virkeligheden.

En årsag til disse problemer kan ses i sammenhæng med bogens styrke, dens

placering i en 'kampsituation', hvor journalisternes dybe engagement træder frem. Der er dog flere eksempler på, at dette engagement blokerer for en dybdegående forståelse af forholdene omkring BT. Herved foretages en forvridning af perspektivet, BT bliver roden til det onde i samfundet, "sandheden er jo, at aviser af BTs type opdrager folk til blodhunde, og til at forvente det mest nedrige af hinanden, ja, at tvivle på virkeligheden". Herved nedtones de samfundsmæssige forholds betydning, dette på trods af at artiklen "Guldkalven vokser sig stor" netop påviser en relation mellem de sociale forhold og disponeretheden for at læse avisen. Og man må trods alt fastholde, at selv om "Løgneren, opstramningen, forvrængningen .. er arbejdsredskaber på BT", så danner virkeligheden forlæg for avisen. Vi lever i et samfund med forarmede mellem menneskelige relationer, hvor vold og udbytning er grundelementer. Og vi har vel den presse, der passer hertil!!

Det er et spørgsmål om BT er enestående styg, som det fremgår af artiklerne. Hvad med Ekstra Bladet, Rapport, Se og Hør og Billed Bladet. Det er nærliggende at sammenligne med Ekstra Bladet, som mange af artiklerne gør, og det lyder næsten ens, Ekstra Bladet er ikke så slem som BT, men der argumenteres ikke overbevisende for denne forskel. Personligt tvivler jeg ikke på, at tilsvarende researcharbejde ville kunne frembringe ligeså kompromitterende materiale om Ekstra Bladet på stort set alle områder. Den væsentligste forskel mellem Ekstra Bladet og BT er af politisk karakter. Og her gælder, for Ekstra Bladet såvel som "BT er politik et spørgsmål om personer i indbyrdes magtkamp. Det er også et spørgsmål om at vælge side. BT har valgt side", det har Ekstra Bladet også. En side forfatterne åbenbart bedre kan acceptere. Endvidere skal det medgives, at Ekstra Bladet enkelte gange har præsteret grænseoverskridende journalistik.

VIDEO I DANSKE HJEM. RAPPORT NR. 6, DANMEDIA, JANUAR 1984, 73 SIDER, KR. 70,- EXCL. MOMS.

VIDEOGRAM. BETÆNKNING OM DANMARKS RADIO OG VIDEOMARKEDET: GRATIS SÅ LÆNGE OPLAG HAVES VED HENVENDELSE TIL VIDEOPROJEKTLERER POVL HERMANSEN; DR, MAJ 1983, 44 SIDER BILAG

Anmeldt af Preben Sepstrup, lektor ved Handelshøjskolen i Århus

Danmedia nedsatte i efteråret 1982 et videoudvalg. Det nu forhenværende Danmedia-medlem, DR, besatte 3 af 11 pladser i udvalget i selskab med Nordisk Film, Rateksa, Gutenberghus Reklamefilm, Young & Rubicam og De Berlingske Ugeblade. Udgivelsen er økonomisk støttet af Kulturministeriet, Danmarks Radio, Radiobranchens Fællesråd og Foreningen af danske Videogramdistributører.

I november 1982 lod udvalget AIM gennemføre en undersøgelse af det danske videoforbrug. Rapporten er i al væsentlighed en gennemgang af resultaterne af denne traditionelle, kvantitative AIM-undersøgelse. Undersøgelsens metode og fremgangsmåde beskrives kortfattet. Metodens konsekvenser for de opnåede resultater diskuteres ikke. I et bilag findes AIM's standardredegørelse for undersøgelsens konkrete forløb. Efter et frafald på 47% er der gennemført telefoninterviews med 378 personer, hvoraf 258 yderligere invilgede i et personligt interview og i at udfylde en dagbog. Svarpersonen er den voksne person i husstanden, der 'ved mest om video'. Udvalget af respondenter til telefoninterviewet skete på basis af videoejere, AIM kendte til fra tidligere undersøgelser. Denne sidste oplysning kan man finde i den DR-rapport, der omtales nedenfor, men ikke i Danmedia-rapporten.

Danmedia-rapporten er et meget præcist resultat af sin undersøgelsesmetode og den forskningstradition, rapporten tilhører - når det gøres godt vel og mærke. Det drejer sig om en kontant fremlæggelse af mange tal og nøgterne, uddybende kommentarer, der bøder godt på den slags tals tilbøjelighed til overfladiskhed og partikularitet. Man mere end aner den sikre assistance fra DRs forskningsafdeling. Det er også den første Danmedia-rapport, der ikke er klart præget i sine konklusioner af interesserne bag Danmedia.